

Władysław Graf



OSTRZESZÓW

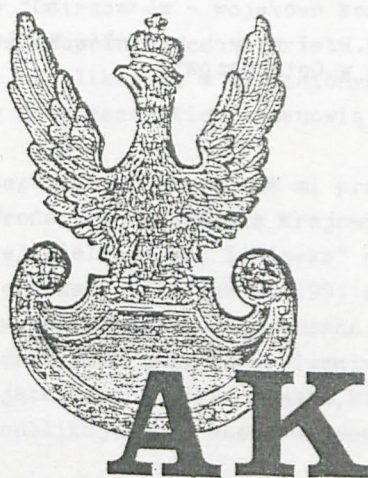
WOJSKOWA KONSPIRACJA AK
1940-1944

CZĘŚĆ 4

ANEKS



Władysław Graf



OSTRZESZÓW

WOJSKOWA KONSPIRACJA AK
1940-1944

CZĘŚĆ 4

ANEKS

ZRÓDŁA I MATERIAŁY

Stefan Wroński - "Armia Krajowa na pograniczu południowej
Wielkopolski i Śląska"
praca magisterska po adiustacji
Opole 1972
opatrzone aneksem St.Mielczarka ps."Adamek"
z biblioteki prywatnej dr Romana Dziergwy
z Poznania

Związek Kombatantów R.P. i Byłych Więźniów Politycznych
Koło w Ostrzeszowie

OKŁADKA

Władysław Graf

WYDAWCA

Ostrzeszowskie Centrum Kultury w Ostrzeszowie

WSTĘP

Po napisaniu trzech zeszytów /nr.38,39,40/ w temacie "Ostrzeszów - wojskowa konspiracja A.K." otrzymałem uzupełniające materiały ikonograficzne, które nie opublikowane w wymienionych numerach "Zeszytów Ostrzeszowskich" stanowią dopełnienie tematu.

Szczególnie udostępniona mi praca magisterska Stefana Wrońskiego pt."Armie Krajowa na pograniczu południowej Wielkopolski i Śląska" opatrzona aneksem p.St.Mielczarka ps."Adamek" z 1991 roku,użyczona mi do wykorzystania przez p. dr Romana Dziergwę z Poznania,zachęciła mnie do napisania czwartej uzupełniającej części tego tematu,którego w tym zeszycie publikuję jako aneks do poprzedniej treści.

W tym miejscu uważam za swoją powinność złożyć p.dr Romanowi Dziergwie najserdeczniejsze podziękowanie za życzliwą pomoc okazaną poprzez wypożyczenie i napisanie uzupełniających materiałów.

Autor

WSTĘP

Wstęp do książki "Wstęp do historii literatury" - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp do historii literatury - historyczny

Wstęp

Wstęp

Wstęp do historii literatury - historyczny



STEFAN WRÓŃSKI
praca magisterska
"Armia Krajowa
na pograniczu
Południowej
Wielkopolski
i Śląska
1972 r.

STANISŁAW MIELCAREK
ps. "Adamek"
aneks
do pracy
magisterskiej
Stefana Wróńskiego
1991 r.



ROTA
PRZYSIĘGI ŻOŁNIERZY
ARMII KRAJOWEJ

W obliczu Boga Wszechmogącego i Najświętszej Marii Panny, Królowej Korony Polskiej kładę rękę na ten święty Krzyż, znak męki i zbawienia i przysięgam: być wierny Ojczyźnie mej Rzeczypospolitej Polskiej, stać nieugięcie na straży Jej honoru, a o wyzwolenie z niewoli walczyć ze wszystkich sił, aż do ofiary mego życia.

Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, rozkazom Naczelnego Wodza i wyznaczonemu przezeń Dowódcy Armii Krajowej będę bezwzględnie posłuszny.

Powierzonych mi tajemnic niezłomnie dochowam bez względu na to cokolwiek by mnie spotkać miało.

Tak mi Panie Boże dopomóż!

Modlitwa partyzancka

O Panie, który jesteś w niebie

Wyciągnij sprawiedliwą dłoń

Wołamy z wszystkich stron do Ciebie

O polski dach, o polską broń

O Panie, skrusz ten miecz, co siecze kraj

Do wolnej Polski nam powrócić daj

By stał się twierdzą nowej siły

Nasz dom, nasz kraj

- 1  - M.p. sztabu okręgu
2  - M.p. sztabu inspektoratu rejonowego
3  - M.p. sztabu obwodu
4  - M.p. placówek zewnętrznych

Zasięg terytorialny Okręgu Poznańskiego Armii Krajowej
(wg stanu na dzień 31 lipca 1943 roku)



Kpt. MAIK WACŁAW ps. "WALTER"
Od stycznia 1942 r.
do marca 1944 r.
Komendant Inspektoratu
Ostrowskiego pod kryptonimem
"ZRÓDŁO"



Kpt. KUBICKI KAZIMIERZ
ps. "MICHAŁ" - ANTONI WRZOSEK"
Od. października 1940 r.
do 21 października 1943 r.
Komendant Obwodu
Kępińsko-Ostrzeszowskiego
z miejscem postoju w Ostrzeszowie

KAŁWIŃSKI ANTONI ps. "Piotr"



W zeszycie nr.39 na stronie 14 przedstawiłem sylwetkę Kałwińskiego Antoniego pisząc, że pseudonim jest nieznany. W tym zeszycie mogę już podać Jego pseudonim - "Piotr".

Stefan Wroński w swojej pracy magisterskiej pisze, że :

"W sztabie kępińskiego Obwodu ZWZ podział poszczególnych funkcji nie był tak ściśle sprecyzowany. Poważne funkcje w Sztabie Obwodu pełnili :

Władysław Golus ps. "Wilis"

Antoni Kałwiński ps. "Piotr"

Telesfor Krupa ps. "Mróz".

Głównym łącznikiem był Edmund Dziergwa ps. "Paweł". /...../ Na terenie Obwodu "Reduta" kolportowane były przywożone z Poznania gazetki "Wolność" i "Biuletyn informacyjny". W Kępnie powielano również "Jutrzenkę". /...../ W Ostrzeszowie np. powielano jednorazowo nawet kilkaset egzemplarzy i bywały takie sytuacje, że wydawano je zaufanym przy wyjściu z kościoła w Doruchowie. Rozdysponowaniem prasy w Ostrzeszowie zajmował się Antoni Kałwiński, a kolportażem m.in. Edmund Dziergwa. /...../ Sprawą legalizacji i przerzutów ludzi "spalonych" zajmowały się specjalne komórki w sztabach terenowych, zwykle należało to do służby kwatermistrzowskiej. /...../ W Ostrzeszowie - Antoni Kałwiński i por. Jan Hankiewicz ps. "Kajetan". /...../ Druki z oryginalnymi pieczęciami, a nawet czasem podpisami, zdobywali Polacy pracujący w urzędach niemieckich lub współpracujący z ruchem oporu volksdeutsche. /...../ Pieczęcie dostarczały tajne pracownie w Ostrzeszowie."

HANKIEWICZ JAN ps. "Kajetan"



Hankiewicz Jan ur.22.10.1921 r. w Raszkowie pow.Ostrów Wlkp,działał czynnie w szeregach skowskiej konspiracji.W czasie okupacji od 1940 r. zamieszkiwał w Ostrzeszowie przy ul. Kolejowej pod nr.26,w tym samym domu co Antoni Kałwiński.W pokoju,który zajmował,odbywały się odprawy członków organizacji i była tam skrzynka kontaktowa dowództwa Obwodu Kępińsko-Ostrzeszowskiego z siedzibą w Ostrzeszowie.Został zaprzysiężony do organizacji przyjmując pseudonim "Kajetan".

Pracując w biurze firmy budowlanej Niemca Mundrego ,załatwiał wszystkie "lewe" zaświadczenia o zatrudnieniu dla "spalonych" członków A.K.W mieszkaniu,które zajmował odbywały się narady oraz przyjmowano i wysyłano prasę konspiracyjną i meldunki.W tym zakresie współpracował z Antonim Kałwińskim ps."Piotr",który pełnił funkcję oficera organizacyjnego.

Hankiewicz Jan produkował granaty z opóźnionym zapłonem, które służyły do akcji sabotażowych.

W okresie powojennym był profesorem Akademii Medycznej w Katowicach / Prof.dr hab.Nauk Medycznych i dr Nauk Przyrodniczych /. Zmarł 3 lutego 1993 roku.

Powyższy zapis z informacji otrzymanych od p.dr Romana Dziergwy na podstawie przekazu ojca Edmunda Diergwy.

Stefan Wroński pisze : "Ampułki zapalające,które tak dobrze służyły kolejarzom oleśnickim produkowane były na

"Pewnego razu w lipcu 1943 roku gestapowcy konwojowali pociągiem aresztanta. O godzinie 10-tej w nocy wyskoczył on skutą z pociągu. Ranny - doczołgał się w żyto, gdzie przeleżał całą dobę, a następnie przeczołgał się do przystanku kolejowego Dobra pod Domaninem. Polski kolejarz Szymański przekazał go Andrzejowi Szczepaniakowi, a ten przeniósł go do naszej stodoły. U nas był ukryty przez 3 tygodnie. W tym czasie dojeżdżały z Ostrzeszowa i leczyły Pietrzaka dr med. Jadwiga Kocot i mgr farm. Kwiatkowska. Uciekinierowi groziła kara śmierci, gdyż pobił Niemca pracodawcę. /...../ Przebywał również uciekinier z Wehrmachtu, który dostał ubranie cywilne i został przekazany do Partyzantki ze Prosną. /...../ Takiej pomocy udzieliliśmy kilkudziesięciu osobom."

Kiedy jeden z najaktywniejszych oficerów A.K. dowódca Batalionu "Łomnica" ppor. Witold Bytoński ps. "Wiatr" musiał się ukrywać przed aresztowaniem, na szlaku swojej wędrówki w 1943 roku m.in. ukrywał się u Mieczysława Zbierskiego na Jadwiszce.

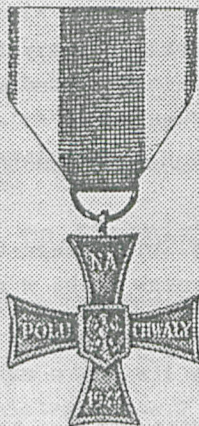
W zabudowaniach M. Zbierskiego był ukryty magazyn broni i amunicji dla potrzeb ognisk walki w regionie ostrzeszowskim.

Powyższy zapis wystarczająco naświetla współdziałanie wszystkich ogniw akowskiej konspiracji w rejonie ostrzeszowskim. Świadczy o szerokim zakresie działania powiązanego z konspiracją we wszystkich potrzebnych służbach m.in. cywilnej, wojskowej, sanitarno-medycznej w wspólnej walce z okupantem, w bitwie o przetrwanie.

O d z n a c z e n i
w Samodzielnym Obwodzie Zewnętrzny "REDUTA"
Poznańskiego Okręgu Armii Krajowej.

Zgodnie z rozkazem KSZ w Kraju nr.732/273/BP-I - rejestr KQZ "KANTOR"
L.dz.129/I z dnia 18.05.1944 - zostali odznaczeni za aktywną i pełną
poświęcenia i przykładu odwagę wobec nieprzyjaciela:

Krzyżem Walecznych - poraz pierwszy



- | | | |
|-------------------------|-------------------------|---|
| 1. Kpt. "WRZOSEK" | - Kubicki Kazimierz | + |
| 2. Ppor."FENIKS" | - Kempa Tadeusz | + |
| 3. Ppor."ADAM" | - Wydwerkowski Donat | + |
| 4. Ppor."GRZYB" | - Krupa Telesfor | + |
| 5. Ppor."WŁODZIMIERZ" | - Gorgolewski Wiktor | |
| 6. St.sierz."EUGENIUSZ" | - Pawlak Edward | |
| 7. Plut.pchor."JÓZEF" | - Kolenda Ludwik | |
| 8. Plut. "ADAŚ" | - Mielczarek Franciszek | |

Tob. Nr. IV 1 b - 47/44 P. -.

Welun, den 12. Dezember 1944

Namensliste zum Lagebericht vom 12.12.44

- 1.) L e s z c z y n s k i, Leon, geb. 26.10.08 in Winddorf, Kreis Welun, Pole, Beruf Schneider, verh., röm.-kath., wohnhaft in Fecklingen, Kreis Kempen.
- 2.) L a g o s k i, Viktor, geb. 27.3.03 in Karlseck, Kreis Welun, Pole, Beruf Landarbeiter, ledig, röm.-kath., wohnhaft in Wischnau, Kreis Kempen.
- 3.) M l y n a r z, Hypolit, geb. 3.8.02 in Krotoschin, Pole, Beruf Verwaltungsangestellter, verh., röm.-kath., wohnh. in Wilhelmbrück, Schildberger Strasse 11.
- 4.) J o w a c z y k, Josef, geb. 3.3.03 in Gnasdorf, Kreis Ostrowo, Pole, Beruf Telegraphenarbeiter, verh., röm.-kath., wohnhaft in Kempen, Fleischerstrasse 11.
- 5.) B l a c h, Ludwig, geb. 27.8.1897 in Mittenbach, Kreis Kempen, Pole, Beruf Kraftfahrer und Autoschlosser, verh., röm.-kath., wohnhaft in Kempen, Wiesenstrasse 17.
- 6.) K r o w i c k i, Stanislaus, geb. 19.10.1913 in Dresselhofen, Kreis Kempen, Pole, Beruf Landwirt, ledig, röm.-kath., wohnh. in Dresselhofen, Kreis Kempen.
- 7.) O w c z a r e k, Ignatz, geb. 2.7.1894 in Plattenfeld, Kreis Kempen, Pole, Beruf Landarbeiter, verh., röm.-kath., wohnh. in Schardorf Nr. 1, Kreis Kempen.
- 8.) F i o l k a, Franz, geb. 2.4.1907 in Plattenfeld, Kreis Kempen, Pole, Beruf Landwirt, verh., röm.-kath., wohnhaft in Plattenfeld, Kreis Kempen.
- 9.) L e w i n s k i, Luzian, geb. 30.12.09 in Märzendorf, Kreis Welun, Pole, Beruf Bautechniker, verh., röm.-kath., wohnh. in Drosselhain, Kreis Welun.
- 10.) P a w l i c k i, Wincenty, geb. 13.7.1903 in Falkenhorst, Kreis Jarotschin, Pole, Beruf Verwaltungsangestellter auf Gut Grabenau, Kreis Kempen.
- 11.) G r y z m a n n, Peter, geb. 9.4.1907 in Hirschfeld, Kreis Kempen, Pole, Beruf Gutsinspektor, verh., röm.-kath., wohnh. Gut Dietrichweiler, Kreis Kempen.
- 12.) W r u g a l l a, Stanislaus, geb. 12.2.1904 in Armenau, Kreis Welun, Pole, Beruf Landwirt, verh., röm.-kath., wohnh. in Heubach Nr. 33, Kreis Kempen.
- 13.) W r u g a l l a, Alexander, geb. 9.12.1911 in Armenau, Kreis Welun, Pole, Beruf Landwirt, verh., röm.-kath., wohnh. in Heubach, Kreis Kempen.
- 14.) J o w a c k i, Josef, geb. 17.1.1903 in Krefeld, Pole, Arbeiter, verh., röm.-kath., wohnhaft Altwerder, Kreis Kempen, Grüner Markt 12.
- 15.) K o c i a l k o w s k i, Bronislaus, geb. 6.9.1907 in Winda-Gora, Kreis Schroda, Pole, Beruf Kaufmann, verh., röm.-kath., wohnhaft in Altwerder, Kreis Kempen, Ring 17.

15.)

Kserokopia części meldunku wieluńskiego gestapo o aresztowaniu w dniu 12 grudnia 1944 roku podejrzanych o przynależność do Armii Krajowej.

LEŚNI LUDZIE

Oddzielną kartą historii o AK w Obwodzie Kępińsko-Ostrzeszowskim jest działalność partyzantów z lasu. Z pracy Stefana Wronskiego wynotowałem co następuje :

Wiele osób, które popadły w konflikt z prądem okupacyjnym, starało się przetrwać okupację w ukryciu. Byli to zagrożeni aresztowaniem konspiratorzy, zbiegowie z obozów i więzień, członkowie wyśiedlonych rodzin, dezertjerzy z Wehrmachtu itp. Oparciem dla nich były kępińskie i ostrzeszowskie lasy i sąsiedujące z nimi wioski. Mogli tu liczyć na pomoc ludności, czasem swych bliskich i sąsiadów, oraz patriotycznie usposobionej służby leśnej. Oblicza się, że w 1944 r. ukrywało się w tych warunkach około 100 osób. Byli to ludzie przeważnie uzbrojeni. Nie można ich traktować jako "uciekierów", gdyż większość z nich była zorganizowana w oddziały podporządkowane dowództwu AK. Nazywano ich leśnymi ludźmi, lub partyzantami. Ostatnia wojna wyzwolenicza narodu polskiego stworzyła wiele nowych form walki nie mieszczących się w klasycznych definicjach partyzantki. Można więc przyjąć, że była to partyzantka w formie możliwej do istnienia na ziemiach południowej Wielkopolski.

Jedną z grup, która miała siedzibę w Wesołej - "Rybitwa" dowodził Konrad Kalis "Peter", "Mikołaj" oddziały w lasach siemianiskich, "Koniczynką" dowodził Jan Jeziorny "Fryc". Wyżej wymienione grupy podlegały do wiosny 1944 r. dowódcy batalionu "Giewont" z siedzibą w Głuszynie ppor. Tadeuszowi Kempie "Wichrowi", a następnie dowódcy batalionu "Łomnica" z siedzibą w Wesołej ppor. Witoldowi Bytońskiemu "Wiatrowi". Na północy powiatu w okolicach Ostrzeszowa w Wygodzie Tokarskiej działała grupa pod dowództwem Telesfora Krupy "Mroze", "Grzyba".

Wiosną 1944 r. w związku z rozwojem sytuacji na frontach i spowdziejowanymi akcjami eksterminacyjnymi ze strony okupanta, dowódca leśnych ludzi "Wiatr" przystąpił do budowy w lasach sieci bunkrów, które by stanowiły oparcie dla leśnych oddziałów, zdolnych do natychmiastowej akcji obronnej, zaczepnej i odwetowej, służyłyby za magazyny żywności i broni oraz schronienie dla osób zagrożonych. Bunkrów takich o dużej powierzchni zbudowano kilkanaście.

Po zabezpieczeniu sobie bazy, oddziały przystąpiły do akcji represyjno - rekwizycyjnych w stosunku do Niemców, którzy szczególnie dawali się we znaki polskiej ludności.

Pewna grupa znalazła w lesie pod Bralinem ciężko rannego spadochroniarza, oficera radzieckiego Wołkowa. Umieszczono go w bunkrze i otoczono troskliwą opieką. Po trzech tygodniach udał się on na zachód zgodnie ze swoją misją.

Na początku grudnia 1944 r. Józef Słęk "Ryszard" z grupy Telesfora Krupy ciężko postrzelił na ulicy w Ostrzeszowie żandarma Puscha, który usiłował go aresztować.

W leśniczówce Wenda koło Ostrzeszowa dokonano napadu na nadleśniczego słynącego z okrucieństwa wobec zatrudnionych Polaków. Dwóch uzbrojonych akowców urządziło zasadzkę i ostrzelało go, lecz ze względu na zmrok nie został trafiony. Niemiec natychmiast opuścił teren.

Przytoczyłem zaledwie kilka przykładów walki leśnych ludzi - partyzantów. Nie zawsze gonili Niemców, nie zawsze grzało ich słońce, nie zawsze byli najedzeni. Wywarli jednak olbrzymi wpływ na psychikę Polaków i Niemców, bo nie tylko ich realne działanie ale sama obecność nieujerzmionych i mściwych na terenie, gdzie przemoc dławiła nadzieję i stanowiła o ich zaczeniu. Nieśmowity to był widok takiego oddziału w marszu, kiedy nocami ludzie jak cienie przesuwali się jeden za drugim. Wizje wędrujących lasami partyzantów krzepiła polskie serca i przerażała hakatystów. Zrosła się ona na trwałe w pamięci ludzi z krajobrazem pogranicza.

Ostrzeszowscy partyzanci prowadzili na szeroką skalę akcję dywersyjno-sabotażową. Brali udział w przygotowanych odbiorach zrzutów. Byli wyznaczeni na ubezpieczenie i przyjęcie zrzutu 13 października 1943 r., pod Wyszanowem pod dow. Telesfora Krupy ps. "Grzyb".

Na linii Ostrzeszów-Kępno koło Mikorzyna w lipcu 1943 roku podłożono minę, na której wykoleiły się dwa wagony załadowane wojskiem i amunicją. Meldunek mówił o ofiarach po stronie niemieckiej.

Partyzanci chodzili na akcje w zdobycznych niemieckich mundurach. W grupie ostrzeszowskiej z bunkra na Wygodzie Tokarskiej Józef Słęk ps. "Ryszard" na akcje przywdziewał mundur niemieckiego żołnierza.

Obwieszczenie!

Obowiązek składania ukłonów przez Polaków!

Ludności polskiej zwraca się ponownie uwagę, że należy składać hołd sztandarom oraz godłom Państwa Niemieckiego. Również należy przez ludność polską pozdrawiać wszystkich umundurowanych przez zdjęcie nakrycia głowy.

Oczekuję, że zarządzenie to, obowiązujące już od początku wojny, zostanie w przyszłości bez dalszych wezwań przez ludność polską w należyty sposób wykonane, w przeciwnym bowiem wypadku należy się liczyć z odpowiednimi rygorami.

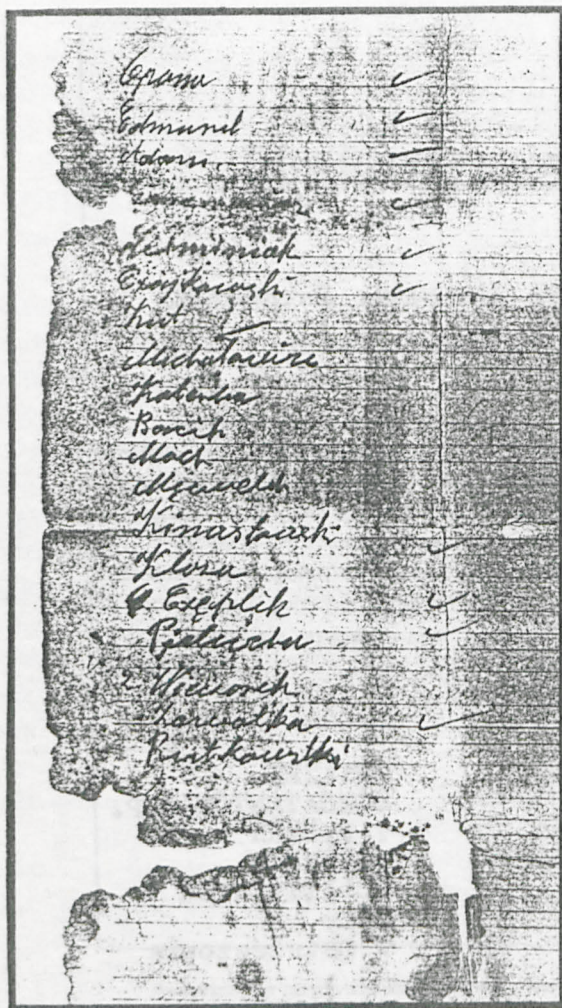
Kempen / Wartheland dnia 1 września 1941.

Burmistrz

Obwieszczenie burmistrza miasta Kępna - Kocha, o oddawaniu honorów i składaniu ukłonów przez ludność polską.

ZWIĄZEK
KOMBATANTÓW R.P.
i BYŁYCH
WIEŹNIÓW
POLITYCZNYCH
Koło
w Ostrzeszowie

archiwalis
zdeponowane
w Muzeum
Regionalnym
w Ostrzeszowie



Część meldunku
dotyczącego
kierowców
dla potrzeb
konspiracji
do planu
"BURZA"

"Opone" - pseudonim
"Edmund" - pseudonim
"Adam" - pseudonim
Henryk
Glepiński
Szeramowicz Edmund
Chełminiak Kazimierz
Czajkowski Antoni
Kut Józef
Michełowicz
Koterba Tadeusz
Bacik.....
Moch.....
Mecweld
Kinestowski
Kloze Jan
Czemplik Władysław
Pielucha.....
Wieczorek.....
Zawadka.....
Rutkowski

Kserokopie z oryginału meldunku na już
skruszałym papierze bardzo pożółkłym

Kurka F

Kut F

Moch I

Męcweld. I

Piasecki I

Gabrys. H

Pielucha K

Wieczorek K

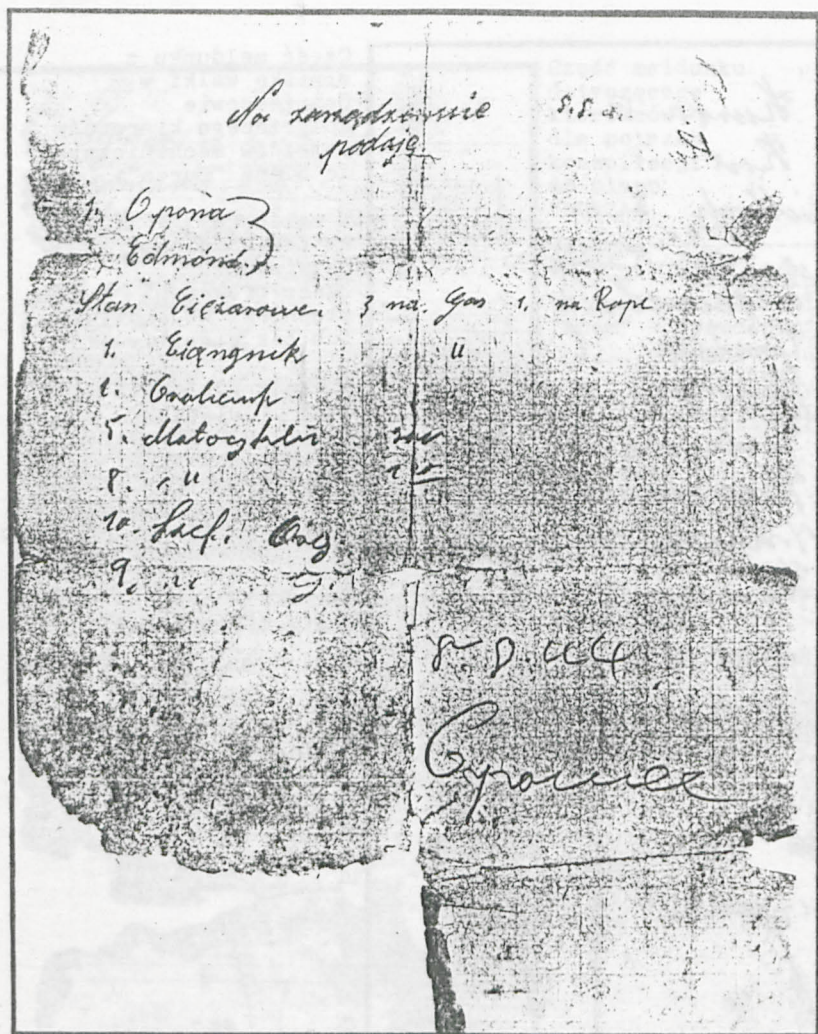
Zawadzka K

Zawadzka K

Część meldunku z ogniska walki w Ostrzeszowie dotyczące kierowców pojazdów mechanicznych do planu "Burza".

W meldunku wyszczególniono nazwiska z zaszyfrowanymi stopniami wojskowymi lub bez stopni.

Kurka - plutonowy
Kut - plutonowy
Moch - plutonowy
zapis nieczytelny
Męcweld - strzelec
Piasecki - strzelec
Gabrys - starszy strzelec
Pielucha - cywil
Wieczorek - cywil
Zawadzka - cywil
zapis nieczytelny



Część meldunku znacznie już zniszczonego /sprzed 50 lat/
dotyczącego stanu pojazdów mechanicznych upatrzonych do
ekcji "Burza". Meldunek datowany 8.08.1944 r. i został
podpisany przez sporządzającego - pseudonimem "Opone".

Drozd

□	Vacław	BF	1362	□	m
□	Kozek	G	1533	□	
○	Stefan	F	2753	□	m
○	Pistr	K	743	○	o/p
○	Jacek	J	19122. (C)	○	1
○	Antoni	H	183	○	1 B
△	Edmund	J(N)	793	△	1/1 B
△	Frańcis	J	883. V	△	1/1 T
△	Franciszek	J	183	△	1/3 DO
△	Ortadler	K	183	○	1/2 DR
○	Greer	H	15.60 (183)	○	1/1
△	Onarcin	G	593	○	1/1
○	Kuku	G	1463	△	1/1 m
△	Jozeif	H	1533 (1/1)	△	1/1
△	Perimierz	J	883	△	1/3
	Jurek	K	433	○	
○	Vadimir	E	1563		

□ Vacław 2452 E m. 183
 △ Jozeif 1533 E B
 △ 2183 K
 10437 73

Skład plutonu szkieletowego "DROZD" z kompanii "KROKUS"
ostrzeszowskiego batalionu A.K. "HOWERLA"
Meldunek z lutego 1944 r.

Arestowanie przez Gestapo

14 Apr 41

Po aresztowaniu przez Gestapo kolegi Adamskiego Henstego, ukrywałem się przez 5 tygodni, a w nocy sypiałem pod szopami w obcych zagrodach, wskutek czego mocno się zmieszliłem i postanowiłem się wykapać i jedną noc nocować w domu. W własnej nocy 23. 9. 1944. 7 Gestapowców okuliło mój dom i zostali aresztowani. W domu Gestapowcy ranożli mi każdego na szcze i transportowany byłem do więzienia w Wilnie, tam zostałem osadzony w celi pod nr. 13. Pierwszego tygodnia byłem doprowadzany do śledztwa z kłm. oddalonego gmachu Gestapo. Tam przybito mnie do muru i czekano po kilka godzin na śledztwo. W pokoju śledczym byłem torturowany i kilka razy traciłem przytomność, - trawiono mnie wodą a po odzyskaniu przytomności, na nowo bito i około godziny 23 na pół przytomnego przewieziono z powrotem do więzienia. Po tygodniu znów powtarzano śledztwo od nowa, jak poprzednio. Ponieważ nie wydałem żadnej tajemnicy Gestapo nie miało litości nademną i wysłano na nowo mnie bito. W więzieniu spotkałem dwóch moich kolegów a między nimi powstałem niezakiego Majmaka, koledy mi go pokazywali mu dziedzinie więziennym i twierdzili że ten człowiek zdradza tajemnice. Wobec mego śledztwa przyprowadzono Majmaka do biura śledczego, gdzie ja byłem przesłuchiwany i zapytali mnie, czy znam tego człowieka, - odpowiedziałem że nie znam, po czym zapytali Majmaka, czy to jest ten Wajerszki który pracował w konspiracji, Majmak odpowiedział że nie i dodał że to był Wajerszki, który pracuje na terenie

niemieckim. Urzędnik śledczy rzucał okta śledząc na
ziemię i poszedł do drugiego pokoju do telefonu i otrzymał
już wiadomość z Kobyłagóra po tym słyszącym słowo
z rury Hajerowski. Słownie przyszedł do mnie i zapytał, czy
jest bracie Hajerowski i Samyłowicz, na to odpowiedziałem
nie jest ojciec mój i brat, dalej pytał w jakim są, wiek
a gdy odpowiedziałem, poszedł znowu do telefonu a gdy
wrócił, znowu mnie pytał czy jest w Samyłowicz Janek
Hajerowski, na to odpowiedziałem, nie był ale teraz go mi
widziałem, potem pytał czy słyszał w wojewie i juże miał stopień wzięcia
na to odpowiedziałem nie w wojewie słyszał, ale w jakim stopniu to mi
wiem. To to byłam mocno abity i ~~z~~ obecnici Majchrowski. Na drugi
dzień w czasie spaceru na dziedzinie wziętym Majchrowski przybliżył
się do mnie i powiedział mi, że będą aresztować mego Kuzyna i
wziętym i za parę dni został przez (gestę aresztowania). Po ~~z~~
~~miękkich~~ pobytu w więzieniu zostałem kalfaktorem dzięki
polickim dozorcóm, więc miałem teraz dostęp do każdej celi
w obecności dozorców i porozumiewałem się tajnie z więźniem
przechodząc z jednej ^{celi} do drugiej, a to utrudniało bardzo prze-
prowadzanie śledztwa przez (gestę). W grudniu 1944r. byłem
transportowany z innymi więźniami w kajdankach do Łodzi
W Ostrowie gdy czekaliśmy na wagony więźniów było nas po-
tyłku. W Łodzi zostałem osadzony w więzieniu pod Białobłogiem
i tam umieszczono mnie znowu w celi pod nr 13. Wielkie miłoś-
nie i bardzo ciekawo, że nie mogliśmy w noc się nawet
północy. Od czasu do czasu Łódź była już bombardowana. Na
dziedzinie więźniów w Łodzi była ustawiona szubienica
na której, co noc wisziano więźniów tam się znajdujących.
Osobnie widziałem tych ludzi, którzy ~~byli~~ ^{wzięci} musi być wieźni
z Łodzi transportowano nas do Italii pieszko i z tego
transportu abiegiem, prostoprotem

Samyłowicz Janek
1944r.

5

Portret i życie z domu.

Wskazówki polityczne były oznaczane czerwonymi kropkami. Janek przed spalaniem Radogoncy wrócił na rano i byłymu powrócił do tego życia i Radogoncy, lecz nie było czasu do tego, aby nie było, że byłym transportowi pisał do Helona i o czasie maru, tylko się nam ogłosiło w tym, że każdy z nich ogłasza się w tym, które natychmiast zastanowił. W czasie transportu istnieć może zastanowił, jak z życia, który mimo woli ogłosił się w tym. W dłuższym maru, daleko przed Lodzie, moralizując i jakimś ogólnie, gdzie znajdowały się różne i zabudowania. Nas straszenie przez całą noc. Na drugi dzień transportu nas dalej pisał i kierunków miasteczka Liadki i 5 km. od tego miasta ~~stado~~ udało mi się abieć z tego transportu. Przez przyłączenie się do Polaków porządkujących i sklepów a przed wyłączeniem przeciwników kierunkiem, że się pracam i sklep. W miasteczku Liadki i to mi przedmiotem wziętym do jednego miasteczka, czy się napisać wtedy to byłam mocno zagniewana i w miasteczku zastanowił pełno oficerów kierunkiem, że tamże przypadek i ściśle, wracając, lecz oficerowi zastanowił mnie i pisał jak daleko może być przystało przystało w tym, odpowiedziałem się przed Lodzie, że odpowiedział mi się nie wiem, że już dawno się na Lodzie. Gospodarkę tego domu przypisał mi do siebie i pisał i był idę w tym, odpowiedziałem się o sklep, to mówił się napisać idę w kierunku. W tym, odpowiedziałem się tego domu wziętym się dalej i kierunków kierunkiem i kierunkiem kierunkiem kierunkiem przez pola, gdzie były żatki i żatki samowójka i napotkali nas mały ślad do której mi wziętym, że dalej było różne zabudowania gospodarstwa i tam wziętym, gdzie pisał na kierunkiem S. A. małej, nie przypadek o mojej, że byłam już bardzo zagniewana i głodny, lecz gospodarstwo, kierunkiem my byłam, przypisał mi się w tym kierunku. Teraz wróciłem do

poprzednio sministej, skatki z tam napothalam na podoficerow
 Niemiec, którzy jak tylo sie obserwow po Niemczech na ich
 a dopier si jutem karde Amerykany i praitlym o nocleg, zatrzymali
 mnie i przelili mi miezno na nos, - dali mi nawet dresowalce,
 to moje byly calkiem zimnowe i rozmokle od sniegu. Wicem
 jechalem Niemczech, wia mialali mnie na Volksdeutsche. W
 nocny strzelano jak morile pomiedzy soba, ze teraz nie zatrzymamy
 sie juz miedzy jak dopier na Odra. Wiekali Niemcy i
 Gallendentsche i driscie, którzy kazali moje miezno i tyzlatow
 a ja juz padlam dalej i w drodze napothalam na wroczajow
 dralaw Niemiec i wjechalem w chodny brzois spothalam koleze
 Gulsenkiego i teraz juz razem wroczalismy przez Odra - Kalske i
 ktorym pamiencowalismy w ryble zano mialismy i kucmiki Grabow.
 Imed Grabow na moim meki brzois napothalismy na 23. marcu
 i si nas postawilo pod mur, mialismy byc rozstrzelani jak spidny
 leci od simeci stroni nas Chocinski Andrzej i Olugny, ktorzy
 peleni tam sturke w Volkssturme i Katanghate i Rozora byly
 Kierowik Majjathu Admaga. W drodze z Grabow do Galmekowa napotha-
 lismy juz na wjezie Garmiej Armii bylo to w dniu 20. stycznia 1945
 i w tym dniu walczalamo sie juz w moim domu w Garmiej

Opisywany dzien 1 kwietnia 1943 r.

Wojownik M. Frociszet

Ruši/Opornu R. F.

u letacki otprazaji 1943 i 1944.

1. Hajerovski Francinec	Paragvaj	24]	Lotyski Slavko	Kijev +
2. Hajerovski Jurep	"	25]	Rebilstki Stjepan	Kijev
3. Abramski Kirovich	Kotljagin +	26]	Lukomij Stjepan	Pyatin
4. Lukovski Jan	Paragvaj +	27]	Muric Michael	
5] Tve Kirepan	"	28]	Muric P. L.	Kotljagin +
6] Gavrarek Francinec	"	29]	Grubaliki P. L.	Kotljagin
7] Gavrarek Slavko	" +	30]	Harutski Andrija	Kotljagin +
8] Vozulak Jan	"	31]	Lebški J. J.	Kotljagin +
9] Jevovski Kili	"	32]	Ghorovski Ljudvik	" +
10] Smigla Jurep	" +	33]	Nasla	Gorinski +
11] Otiagly Leon	"	34]	Kulcerinski Francinec	Kijev +
12] Futa Stanislav	"	35]	Lereb Roth	"
13] Naglik Antoni	" +	36]	Jamerski J. J.	Kijev +
14] Hajerovski Ivi	"	37]	Kutis	Stupin +
15] Gavrarek Stjepan	"	38]	Pepinac Slavko	Kijev +
16] Vazinski Kiri	Kijev	39]	Hajerovski Stjepan	" +
17] Anubray Francinec	Kotljagin	40]	Ghorovski Jan	Kotljagin +
18] Stojny Jurep	"	41]	Tomala Antoni	Podramore
19] Doriak Stojny	" +	42]	Hajerovski Jeronim	Paragvaj
20] Maly Jurep	Kotljagin	43]	Hajerovski Kanda	Kotljagin
21] Vradet Stanislav	Paragvaj	44]	Kulceranski Francinec	Kotljagin
22] Kutić	" +	45]	Kulceranski Stanislav	Kotljagin
23] Vrtanicki Piter	Kotljagin +	46]	Likla Kiri	" +
24] Goročki Piter	Kotljagin	47]	Muciarovski Cvetan	Kijev

Wojerowski Francinec
L. d. sa kompozicijom i stajom platonom
4. P. L. u t. L. u t. L. u t. L. u t.

List córki
Piotra Gryczmama
ps. "Jeloniarz"
dot. okoliczności
aresztowania ojca
w dniu 9 grudnia 1944

Związek Kombatanów R.P.
i b. Więźniów Politycznych
Koło Miejskie Gminne
w Ostrzeszowie
=====

Z wielką radością przyjąłem Wasze zaproszenie na uroczystość 50-tej rocznicy dekonspiracji bunkra partyzantów Armii Krajowej w Wygodzie Tokarskiej, doprawdy należało się to Tym, którzy dali największą ofiarę, bo nie ma większej miłości nad tę, gdy ktoś daje życie swoje za przyjaciół swoich, Oni dali życie za nas wszystkich byliśmy w tamtych czasach najbliższymi ich przyjaciółmi.

Było to 9 grudnia 1944r. o godzinie 22-giej w Doruchowie do wszystkich okien naszego mieszkania zapukało gestapo żądając otwarcia domu, byliśmy już w łóżkach, Ojciec wracał z łazienki i próbował zbiedz przez okno ale wszystkie okna były obstawione.

Wtedy otworzył drzwi wtedy wtargnęli gestapowcy do mieszkania rozeszli się po wszystkich pomieszczeniach, przeprowadzali rewizję szukając znaków konspiracji, Ojcu tylko pozwolono się ubrać i zaraz zakuto go w kajdany i jeden z gestapo pozostawał stale przy Ojcu. Matka moja dostała szoku nerwowego zaczęła krzyczeć, na co jeden z gestapowców zamierzył się kolbą karabinu, ja miałam wtedy 12 lat stanęłam zasłaniając Matkę, ale on nas nie uderzył, działo się to w pokoju obok gdzie zakuty w kajdany stał mój Ojciec, ja starałam się Matkę uspokoić, po czym wyszłam do kuchni gdzie stał Ojciec, który zapytał co się tam stało, ja z płaczem rzuciłam się do Ojca czując Jego ręce w kaganckich strażnik gestapo odsunął mnie od Ojca i przygroził, że jeżeli się zbliżę to mnie zabije. Ojciec rozkazał mi odejść na pewną odległość i oczami dawał znaki żebym poszła po Matkę, ja przyprowadziłam Matkę ale, już wychodzili Matka krzyczała co z nami będzie Ojciec mój w drzwiach odwrócił się i powiedział Ojczyzna o Was nie zapomni.

Ciężko mi wspominać ten dzień, napisałam to jedynie dla pamięci, byśmy nigdy nie dopuścili do takiej nienawiści człowieka przeciw człowiekowi, by nikt nam nie zabierał naszych Droгих osób by nasze dany były bezpieczne rodziny szczęśliwe trzeba ciągle zanosić modlitwę do Boga Wszechmogącego by nigdy nie powtórzyła się pogarda dla człowieka i Jego życia.

Jeszcze raz serdecznie dziękuję za zaproszenie, ale przybyć nie mogę ze względów finansowych, oraz innych spraw.

Zasylam serdeczne pozdrowienia i wrażliwy szacunek dla tych Braci, którzy czczą pamięć tych co życie dali za Ojczyznę

Żubr 7. XII. 94

Z poświęceniem Jolana Gryczmama-Skopowska

1. Lista członków ruchu oporu przeciwko Okupacji Niemieckiej
w Polsce 1939-1945 roku utworzeni i imienne członkowie

- ① Krajewski Antoni - organizator Zrzeszenia, wydział - aresztowany przy 1. etapie walk
2. Świątkowski Jan organizator Zrzeszenia aresztowany Obóz K. +
3. Dyba Józef organizator Zrzeszenia aresztowany Obóz K. +
4. Jabłoński Stanisław dr. ez. plukacz Zrzeszenia aresztowany Obóz K. 24/1
5. Jankowski Stanisław dr. ez. " Dobrosznicki aresztowany - uciekł
6. Kowalski Józef strażnik Zrzeszenia aresztowany Obóz K. +
7. Lysko Edward kucharz Zrzeszenia aresztowany Obóz K. +
8. Pińska Stanisław strażnik, Smolich Zrzeszenia aresztowany Obóz K. +
9. Krajewski Marcin strażnik Zrzeszenia aresztowany Obóz K. +
10. Krajewski Edmund strażnik Zrzeszenia aresztowany +
11. Karolowski Szymon strażnik Zrzeszenia aresztowany Obóz K. +
12. Kosiński Bronisław strażnik Zrzeszenia aresztowany Obóz K. +
13. Jędrzejowski Aleksander strażnik Zrzeszenia wydziałowa na 1. etapie
14. Wójcik Józef strażnik Obóz K. 24/1
15. Kiciński Stefan strażnik Zrzeszenia wydziałowa, na 1. etapie
16. Świątkowski Dominik strażnik Zrzeszenia 1. etapie
17. Kowalski Stanisław strażnik Zrzeszenia ul. Kiermska
18. Kiehl Antoni strażnik Zrzeszenia F.P.
19. Chmielowski Stanisław strażnik Zrzeszenia
20. Rykowski Antoni strażnik Przedsiębiorstwa
21. Jędrzejowski Stanisław strażnik Przedsiębiorstwa
22. Świątkowski Stanisław strażnik Bukowina aresztowany Obóz K. +
23. Kowalski Stanisław strażnik Bukowina
24. Kiehl Leon strażnik Bukowina aresztowany Obóz K.
25. Jabłoński Szymon strażnik Bukowina
26. Jabłoński Stefan strażnik Bukowina
27. Kowalski Stanisław strażnik Bukowina

2/ 28.	Dołbek	Kozmin	Ortnek	Bukowina	
29.	Monita	Feliks	Ortnek	Bukowina	artystyczny H. K.
30	Pzickau	Kozmin	Ortnek	Bukowina	
31.	Konarski	Wolczak	Ortnek	Bukowina	
32.	Smirna	Justyn	Ortnek	Bukowina	
33.	Slazak	Kozmin	Ortnek	Bukowina	
34	Tomoguta	Włodzisław	Ortnek	Krieger	
35	Tomoguta	Włodzisław	Ortnek	Krieger	
36	Tchikowski	Kozmin	Ortnek	Krieger	
37	Tchikowski	Joan	Ortnek	Krieger	
38	Nowak	Stanisław	Ortnek	Krieger	
39	Stodolny	Stanisław	Ortnek	Krieger	
40	Plak	Leonard	Ortnek	Krieger	
41	Plak	Kleuier	Ortnek	Krieger	
42.	Witwicki	Joan	Ortnek	Krieger	+
43	Pzbul	Frederic	Ortnek	Krieger	
44	Pzbul	Frederic	Ortnek	Krieger	Ortnek Krieger
45	Klonski	Franciszek	Ortnek	Krieger	+
46	elicklenski	Stefan	Ortnek	Krieger	
47.	Nowicki	Feliks	Ortnek	Krieger	artystyczny H. K.
48.	Kozmin	Joan	Ortnek	Krieger	
49	Kubicki	Stefan	Ortnek	Bobrowski	+
50	Joan	Franciszek	Ortnek	Bobrowski	+
51	Smirna	Franciszek	Ortnek	Bobrowski	
52.	Bochowski	Stefan	Ortnek	Bobrowski	
53	Smirna	Joan	Ortnek	Bobrowski	artystyczny H. K.
54	Pzbul	Stanisław	Ortnek	Bobrowski	+
55	Pisarski	Stanisław	Ortnek	Bobrowski	artystyczny H. K.
56	Gwizdz	Franciszek	Ortnek	Bobrowski	

57	Begielski	Włodzisław	stonek	Bobrowicki	
58	Anioł	Leon	stonek	Bobrowicki	
59.	Szyk	Rudolf.	stonek	Bobrowicki	+
60	Pracek	Ignacy	stonek	Bobrowicki	+
61	Pracek.	Josif	stonek	Bobrowicki	+
62.	Ignacy	Stanisław	stonek	Bobrowicki	
63	Ignacy	Forefot	stonek	Grabow/Bielutski	
64	Kiołka	Franciszek	stonek	Grabow	awent. 1892. k. +
65	Kiołka	Stanisław	stonek	Grabow	al. Solorak
66	Amarsz	Włodzisław	stonek	Grabow	awent. 1892. k. +
67	Tomaszewski	Stefan	stonek	Grabow	awent. 1892. k. +
68	Skopek	Franciszek	stonek	Grabow	awent. 1892. k. +
69	Witkowski	Leon	stonek	Grabow	awent. 1892. k. +
70	Witkowski	Josif	stonek	Grabow	awent. 1892. k. +
71	Kotowski	Josif	stonek	Grabow	awent. 1892. k. +
72	Pracek	Wojciech	stonek	Grabow	awent. 1892. k. +
73.	Janiński	Stanisław	stonek	Grabow	awent. 1892. k. +

Liść spistości stonków w Kłobucku
pod Okupem, Kłobucko

Grabowski Stanisław Grabow
Grabowski Stanisław Grabow
Grabowski Stefan Grabow
+ Grabowski Stanisław Bobrowicki
Grabowski Stanisław Bobrowicki

74.	Plak	Ludwik	Grabow	
75.	Kempski	Ignacy	Grabow	
76.	Grabowski	Stefan	Kłobucko	
77.	Grabowski	Stefan	Kłobucko	

KORRESPONDENCJA DR LUDWIKA GOMOLCA KIEROWNIKA ARCHIWUM
OKRĘGOWEJ KOMISJI HISTORYCZNEJ ZBoWiD W POZNANIU + DO
MGR JOZEFA MICHLIKA PRZEWODNICZĄCEGO KOMISJI HISTORYCZ-
NEJ KOŁA ZBoWiD W OSTRZESZOWIE

Odpis z mapy opisu

D. O. W. OBUCH
zał:

arkusz II - gr.

o rozkładzie woj. dla 1/5

H. /SOP/

Opanowuje c 22, 23, 24 i 25.

XX.

Opanowuje c 27 i 28.

Dr. Egier.

Opanowuje c 26.

Wzrostki akta, dokumenty i inne zapiski z c 13, 14, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33 i 77 należy zabezpieczyć przed ewtl. uszkodz. i spaleniem, czy też innymi uszkodz. i stawić je do dyspozycji D-cy Opn. Walki OBUCH.

Ilustr. do odczytania syfry użytego na wstępie niniejszego rozkładu należy zastawić z syfry Reduty n/g kasta

88 79 84 - 23 71 20 69 10 19 79 18 49 - 10 79 71
76 59 - 20 12 57 75 39 13

Zaproszani ochronę wstępujących osób (Vz) z terenu Krokusa:

1/ rodzice 71 10 17 89 /matka i siostra/

2/ rodziców 23 69 19 15 76 10

3/p. 72 19 74 79 11 12 10

4/ rodziców 21 69 11 84 10 21 10 /z Drozda/

B/ Po opanowaniu /Zdania twardosce/

I, II i III pozostają w m 1.

IV - ubezpiecza Obwód od północy

V - - - - Obucl na torze kolejowym od m 1 na południe do granic Krokusa

VI - ubezpiecza Obwód od zachodu na granicy terenu Krokusa

VII - - - - - od półn. zachodu w kierunku drogi i tor kolej. w rejonie m 14 i 75.

(-) Growth

Здравствуй любимый мой
отвечай на письмо

Dr. Ludwig Gombler

Pomara, dn. 17 V 72 r.

IV
Криво

MPCH = mutation

200 - *Sturba bichroniz Boissianis fidei Spm. n.*

[illegible]

C = ccl

laterally unstable to perturbations & numerically unstable

m = miejsce, miejscowość. Długość 1 - to 0,1 m

in Family

POLCLONY

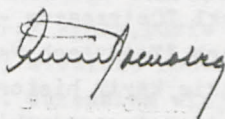
Domań, dnia 17 V 1982 r.

1634/KH/72

Ob.

mgr Józef Michlik
Ostrzeszów
ul. Wolności 9
wpł. Domań

W związku z przesłaniem adresem dokumentów
ruchu oporu (HK) Ostrzeszów z Okręgu (podobno), jakie
znajdują się w naszym Kuchnie OKH z prośbą o posy-
lanie pewnych instalacji, rozszyfrowania niektórych
z nich, zebrania relacji od uczestników o przekazaniu
nam tych informacji i materiałów. Kamyjonoż nie
materiały do wykorzystania, które będą można kolejno
rozpracowywać po materiałach zatykanych. Zapisać
także do naszego Biura Stawosławskiego, żeby się z nimi;
Kolego, lub Ty z nimi skontaktować w sprawie allegi-
ruchu oporu, z inspektoratu Ostrów Okręgu, poprzez obwo-
dowego "Howerla" z podobnościami prowadzonej z Polakami
potrzebujemy na Śląsku, organizując je pod krypto-
niami "Ze spłukami" lub "Ze płotem". Chodzi o orga-
nizowanie na Śląsku (Opole, Wrocław) ruchu oporu HK.
Lękać się sprawy głębokiego prawarania i nawo-
dnie podawania



zat. 12

Treść pisma, które określa teren Obwodu "Howerla" poszerzony
o Podobno na Śląsku pod kryptonimami "Ze spłukami" lub
"Ze płotem".

POSŁOWIE

Stefan Wroński napisał :

"Gorąco wyczekiwana godzina "W" jednak nie nadeszła. Pięcioletnia, pełna heroicznego poświęcenia walka żołnierzy Armii Krajowej nie została uwieczniona powszechnym czynem zbrojnym. /...../ Zanim na zachodnie rubieże Polski, nad Widawę i Prosnę dotarło znad Bugu echo artyleryjskiego wezwania do czynu, strategiczna koncepcja skowskiej "Burzy" przeszła już na wschodzie próbę praktycznej weryfikacji, która wykazała, że kierownictwo Armii Krajowej nie osiągnęło politycznych przesłanek efektywnego partnerstwa z nadciągającymi armiami wyzwolenческими. Wezwanie do powstania nie padło. /...../ Wycofując się oddziały niemieckie dokonały bezkarnie zemsty na bezbronnej ludności Ostrzeszowa, mordując w "krwawą sobotę" 20 stycznia 1945 r. na ulicach Ostrzeszowa 14 osób. /...../ Na terenie "Reduty" oddział leśnych ludzi pod dowództwem Jana Jeziornego "Fryca" skutecznie atakował rozproszone oddziały niemieckie. /...../ 21 stycznia 1945 r. brygada pancerna płk. Wiktora Tułyszkińskiego w składzie 60 czołgów, jako czołówka 9 korpusu zmechanizowanego gen. lejtn. Iwana Sachowa, wchodząc w skład 3 armii pancernej gwardii gen. płk. Pawła Rybałki oswobodziła Ostrzeszów, Kępno, Syców i Namysłów. /...../ 19 stycznia 1945 r. Komenda Główna wydała rozkaz o rozwiązaniu AK. Wszelka późniejsza działalność nie była już formalnie kontynuacją Armii Krajowej."

Kończąc cykl "Ostrzeszów - wojskowa konspiracja AK" zamknięty w czterech "Zeszytach Ostrzeszowskich" uważam, że jeszcze nie wszystkie karty historii o konspiracji skowskiej w mieście i regionie ostrzeszowskim zostały odkryte. Mam nadzieję, że jeszcze ktoś doda brakujące ogniwa tej historii.

Autor

PO PIĘDZIESIĘCIU LATACH

Bezpośrednio po wyzwoleniu Ostrzeszowa w styczniu w 1945 r., otrzymałem od Kazimierza Walczaka - pracownika w ciemni fotograficznej u Niemca Dudensinga, przechwyconą w grudniu 1944 r. dla potrzeb konspiracji - fotografię rozstrzelanego Polaka. Dotychczas mniemano, że jest to rozstrzelany na piaskach przy ul. Piastowskiej więzień ostrzeszowskiego więzienia w czasie okupacji.

W "Zeszytach Ostrzeszowskim" nr. 40 pt. "Ostrzeszów - wojskowa konspiracja AK 1940-1944" część 3, zamieściłem tę fotografię na stronie 20 podając, że jest to rozstrzelany Polak dotychczas nie zidentyfikowany. W książce pt. "Harcerstwo ostrzeszowskie w latach okupacji hitlerowskiej" z 1984 r. na stronie 56 zamieściłem również tę fotografię z podobną jak wyżej informacją.

Dopiero po pięćdziesięciu latach, na spotkaniu okolicznościowym ostrzeszowskich akowców z racji 50-tej rocznicy dekonspiracji partyzanckiego bunkra pod Wygodą Tokarską koło Ostrzeszowa, zdjęcie to doczekało się właściwej identyfikacji. Naoczny świadek tamtych zdarzeń jedyny żyjący partyzant z bunkra, późniejszy więzień obozów koncentracyjnych które przeżył - Józef Słęk, rozpoznał na zdjęciu Telesfora Krupę ps. "Grzyb", dowódcę grupy partyzanckiej, zabitego przy bunkrze podczas dekonspiracji. Niepodważalne podobieństwo twarzy i ubiór. Według relacji Józefa Słęka, "Grzyb" nie zdążył w bunkrze założyć marynarki. Wychylił się z wjazdu do bunkra tylko w białej koszuli i tak został przeszyty serią strzałów w górną część tułowia. Posiadał wtedy oficerskie spodnie wojskowe typu bryczesy.

Niemcy sfotografowali zabitego T. Krupę na podwórku posterunku niemieckiej policji przy Rynku, gdzie złożono ciało opruszone żłbami słomy, na której wieziono podwodą konną z Wygody Tokarskiej. W grudniu 1994 r. dokonałem wizji podwórka domu P. Olszanowskiej prze Rynku pod nr. 14, gdzie mieścił się posterunek niemieckiej policji w czasie okupacji. Chodziło mi o to, czy na podwórku tym jest miejsce gdzie nie padał śnieg. Wtedy stwierdziłem, że wjazd na podwórko jest zasłonięty od strony ulicy kilku

metrowym zadaszeniem pomieszczeń górnej kondygnacji. To tam prawdopodobnie było złożone ciało zabitego, w miejscu suchym bez śniegu /widocznym na zdjęciu/.

Po długich latach historia odkryła jeszcze jedną kartę bohaterskiego dowódcy oddziału partyzanckiego Armii Krajowej, ogniska walki z okupantem w Ostrzeszowie - ppor. Telesfor Krupa ps. "Mróz", "Grzyb".



Ppor. TELESFOR KRUPA
ps. "Mróz", "Grzyb"
zginął w walce podczas
likwidacji bunkra
przez Niemców
w Wygodzie Tokarskiej
dnia 12 grudnia 1944 r.

Oryginalną fotografię formatu 6x9 cm będącą w moim posiadaniu zdeponuję w Muzeum Regionalnym w Ostrzeszowie. Fotografia oryginalna jest bardzo czytelna, wykazująca szczegóły, których brak na odbitce kserograficznej ze względów technicznych.

37

41

Z CYKLU: ZESZYTY OSTRZESZOWSKIE

1995